

SLOVENSKO **NARODNO**
GLEDALIŠČE **V LJUBLJANI**

GLEDALIŠKI LIST
OPERA
1950—1951

5

MOZART:
DON JUAN
(BESEDILO OPERE)

OPERNA BESEDILA ŠT. 3

DON JUAN

ali

Kaznovani razuzdanec

Vesela drama v dveh dejanjih

Uglasbil

Wolfgang Amadeus MOZART

Napisal Lorenzo da Ponte, prevedel Smiljan Samec

OSEBE:

Don Juan	bariton
Leporello	bas
Komtur	bas
Dona Ana	sopran
Dona Elvira	sopran
Don Ottavio	tenor
Zerlina	sopran
Masetto	bariton

Ljudstvo in godci

Godi se v Sevilji v sredini 17. stoletja

Cena Gledališkega lista din 30

Lastnik in izdajatelj: Uprava Slovenskega Narodnega gledališča
v Ljubljani. Predstavnik: Juš Kozak. Urednik: Smiljan Samec.
Tiskarna Slov. Poročevalca. — Vsi v Ljubljani

GLEDALIŠKI LIST

SLOVENSKEGA NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

1950-51

OPERA

Štev. 5

DON JUAN

GLASBENA PREDIGRA

Prvo dejanje

Prva slika

Leporello: Skači, tekaj noč in dan,
za gospoda se pehaj,
lačen, truden in potan
drugim delaj in garaj!
Ne, tako ne bo držalo,
nočem biti več lakaj,
ne, ne, ne, ne, nikdar več lakaj!
To bi vsakomur dišalo:
grof se z ljubico tolaži,
jaz pa naj stojim na straži,
stojim na straži, stojim na straži!
Ne, tako ne bo držalo,
Nočem biti več lakaj!
Toda čuj, nekdo prihaja,
pa stopimo malo v kraj!

*(se skrrije; medtem prideta iz hiše Don Juan in Dona Ana, ki ga
drži trdo za roko. Don Juan si s plaščem zakriva obraz)*

Dona Ana: O, ne misli, zver peklenska,
da uideš mi od tod!

Don Juan: Ne izveš, o blazna ženska,
kdo sem jaz, od kod mi rod!

Leporello: Kakšno vpitje! In kakšna zmeda!
Spet je v škripcih moj gospod.

Dona Ana: Kje ste, hlapci, sluga, kje ste?

Don Juan: Boj se jeze mi zločeste!

Dona Ana: Podla duša!
Don Juan: Blazna ženska!
Dona Ana: Kakor furija peklenska
bom sledila ti povsod!
Don Juan: Kakor furija peklenska
mi prestriči hoče pot!
Leporello: O poštajna salamenska,
kaj je spet zamešal zlod!?

(iz hiše pribiti z golim mečem komtur; Dona Ana spusti Dona Juana in zbeži v hišo)

Komtur: Stoj, malopridnež,
v bran se postavi!
Don Juan: Ne, ker ne strežem
po tvoji glavi!
Komtur: Tako poceni bi rad ušel?
Don Juan: Moriti nočem, ne!
Leporello: Zakaj še nisem od tod odšel?
Don Juan: Pazi se!
Komtur: Brani se!
Don Juan: Pazi se! Pazi se!
Le sunek in boš mrtèv!

(prekrižata meče in se spoprimeta; komtur se zgrudi smrtno zadet)

Komtur: Ah, zadet sem! Pomagajte!
Malopridneža končajte!
Leporello: O zločinstvo! O pregreha!
Od razburjenja drgečem
in z zobmi na glas šklepečem!
S čim naj kožo bi otel?
Don Juan: Ah, omahnil je nesrečnež...
Glej, iz rane zevajoče
vre mu mlaz krvi pekoče
in vsak čas bo dotrpel!
Komtur: Iz te rane... zevajoče...
bo vsak čas... moj duh odšel...

(izdihne)

2. prizor

Don Juan: Leporello, kod hodiš?
Leporello: Le-tod, na mojo žalost!
In vi?

Don Juan: Le-tod!
Leporello: Kdo je mrtev, vi ali starec?
Don Juan: Kakšno noro vprašanje! I, starec!
Leporello: Bravo! Dvoje ljubkih podvigov:
zapeljete hčer in umorite očeta!
Don Juan: Zakaj pa išče nesrečo?
Leporello: Kaj pa hčerka, je tudi iskala?
Don Juan: Molči, ne nadleguj! In pojdi,
ako nočeš svoje porcije še ti!

(mu zapreti z batino)

Leporello: Hvala lepa, gospod, mi ne diši!
(se odstranita)

3. prizor

Dona Ana: Ah! K očetu hitiva
in nesiva pomoč!

Don Ottavio: Kri zanj prelijem
in umrem, če je treba:
toda kje je predrznež?

Dona Ana: Nekje v bližini.

(zagleda na tleh mrtvega očeta)

O strahotni prizor,
ki nudi se očesu nesrečne hčerke!
Moj oče... ljubi oče... oče predragi!

Don Ottavio: Vaš oče!?

Dona Ana: Tisti zločinec ga je ubil!
Ta kri... tale rana... to lice,
bledo in trdo v svojem zadnjem krču...
Srce ne bije več! Roka ledena!
Ah, moj oče, ljubi oče, oče predragi!
Jaz padam!... Umiram... *(omahne)*

Don Ottavio: *(služabnikom)*: Brž na pomoč skočite,
ljudje dobrotni!
Poiščite, prinésite ji dišav in krepčila!
O pohitite!

(dva služabnika se odstranita)

O Ana! Čuj me! Nevesta!
Bolest brezmejna šibko srce je strla!

Dona Ana: Ah!

- Don Ottavio: (*služabnikom*): Že se giblje! Dajte ji brž še malo!
- Dona Ana: Joj, moj oče!
- Don Ottavio: Prijatelji, nesite izpred nje obličja
tole žrtev zločina!
Dušica draga, pomiri se... Le hrabro!
- Dona Ana: Béži, morilec, béži,
prej pa ubij še mene!
Sanje so vse zgubljene,
umrl je oče moj!
- Don Ottavio: Čuj me, srce, o čuj me!
V lice za hip poglej mi
in to samo povej mi:
mar nisem ženin tvoj?
- Dona Ana: Si ti... si ti... moj mili?
Se mar ti hčerka ne smili...?
A kje je oče moj?
- Don Ottavio: Tvoj oče? Pusti, draga!
Kaj ti obup pomaga?
Naj ženin in oče bom tvoj.
- Dona Ana: Ah, toda prej prisezi,
da se osvetiš zanj!
- Don Ottavio: Prisežem, prisežem,
pri najini ljubezni,
pri sreči mojih sanj!
- Dona Ana: Prisega tvoja glasna
se zgôdi, kot je strašna,
beseda njena jasna
padi še danes nanj!...
- Don Ottavio: Prisega moja glasna... itd.
- Dona Ana: Lopov mora pasti,
prisezi!
- Don Ottavio: Prisežem! Pri svoji časti!
Na srečo svojih sanj!
- Oba: Prisega moja (*tvoja*) glasna... itd.
padi še danes nanj! (*odideta*)

Druga slika

4. prizor

- Don Juan: Naprej, brž jo iztresi!
Kaj spet hočeš?

- Leporello: Zadevica je namreč silno važna.
 Don Juan: Odlično!
 Leporello: Med najvažnejšimi!
 Don Juan: Vedno bolje, izkašljaj se!
 Leporello: Prisezite, da se ne razburite!
 Don Juan: Prisezem, da boš visel,
 ako komturja vzal mi boš le v misel!
- Leporello: Sva li samá?
 Don Juan: Kot vidiš.
 Leporello: Nihče ne sliši?
 Don Juan: Ne!
 Leporello: Tedaj lahko razpravljava možato?
 Don Juan: Da.
 Leporello: Prosim, če je tako, ljubi gospod predstojnik,
 vi živite, milo rečeno, kakor razbojnik!
 Don Juan: O, predrznež! Da si upaš...?
 Leporello: In prej prisega?
 Don Juan: Kaj briga me prisega!
 Molči, sicer...!
- Leporello: Saj že molčim, še črke več ne pisnem.
 Don Juan: Tako bo najbolj zdravo.
 A zdaj poslušaj:
 več li, čemu sva tu?
- Leporello: Kako bi vedel! A ker že zor se dela,
 najbrž pojde za naskok nove dame?
 Kar priznajte, da vnesem jo v sezname!
- Don Juan: Zares, ti si pa tič! Védi, prijatelj,
 da sem zaljubljen v neko lepo donjo,
 ki prišel sem zdaj ponjo.
 Uzrl sem jo, ogovoril,
 in za sestanek sem se z njo dogovoril!
 Tiho! Od ondi se bliža vonj po deklici!
- Leporello: Za šmenta,
 ta nos pa ni brez talenta!
- Don Juan: Od daleč zdi se lepa.
 Leporello: ... In oko od zlodja!
 Don Juan: Pa stopiva v zavetje
 ter poglejva, kaj bo.
- Leporello: Že spet razvnet je!

5. prizor

- Dona Elvira: O, ko bi kdo zalotil,
kje tisti lopov je,
ki me je, žal, premotil,
nato izdal za vse,
podlo izdal za vse!
Ah, če ga kdaj ujamem,
najsí na sred pekla,
mu dušo zlobno vzamem,
iztrgam kos srca!
- Don Juan: Si slišal? To dekletce
je ljubček bil zapustil.
- Dona Elvira: ... Mu dušo zlobno vzamem,
iztrgam kos srca!
- Don Juan: O sirota! O sirota!
- Dona Elvira: ... iztrgam kos srca!
- Don Juan: Tolažil rad bi revico ubogo.
- Leporello: Tako jih potolažil je že mnogo!
- Don Juan: Lepa Dona! Lepa Dona!
- Dona Elvira: *(se obrne)*: Kdo tam?
- Don Juan: Moj bog, kaj vidim...!
- Leporello: Prekrasno! Dona Elvira!
- Dona Elvira: Don Juan! O ti črni goljuf,
podli razvratnik!
- Leporello: Ej, kakšni komplimenti!
Govori, kot da sta v žlahti z alimenti!
- Don Juan: Ah, draga dona Elvira,
zakaj se le razburjate?
Dovolite, da vse vam razložim!
- Dona Elvira: Kaj bi razlagal še po teh zločinih?
Na pol tatinsko vdrl si v mojo hišo,
potem z zvijačo in še s prisego
ter z živo, sladko besedo
si omamil mi dušo,
si raznetil mi čustva
in obljubil mi zakon.
Nato si krenil in zbežal
ter nesrečno prepustil grenkim solzam,
morda ker sem preveč srca ti dala!

Toda nebo je hotelo,
da te iztaknem
in se za grehe ti maščujem!

Don Juan: Bodite vendar pametni!
(*Ta ženska me spravlja v obup!*)
Če ne verjamete mojim ustom,
verujte temu poštenjaku!

Leporello: (*Vsi hudiči!*)

Don Juan: No, daj, govôri!

Leporello: (*potiho*): In kaj naj ji rečem?

Don Juan: Da, da, vse ji razlôži!

(*se izmuzne*)

Dona Elvira: No, prav, a hitro!

Leporello: No, torej... pa recimo... okoli ogla
in kot naravnost splošno sploh velja,
da... kocka ni okrogla...

Dona Elvira: Nesramnež! Iz mojih srčnih muk
bril bi rad norce?

(*se obrne k Don Juanu, ki ga pa več ni*)

A vi...? Moj bog, že spet je ušel,
jojme nesrečne! Kam je izginil?

Leporello: Kar pustite, naj gre, saj ne zasluži,
da nad njim se jezite!

Dona Elvira: Ta črni grešnik me je podlo izdal!

Leporello: Potolažite se, saj vendar niste,
ne boste in niste bili
niti prva ne zadnja!
Poglejte, knjižica ta ni majhna,
a vendar polna je imen njegovih ljubic.
Vsako mesto, vsaka vas in vsaka krtina
ve že slabost tegale petelina!

Lepa Dona, protokol ta pogledjte:
vsaka ljuba gospoda Don Juana
v njem je točno zaznamenovana;
če vam drago, prečitajva ga!
V laški zemlji šest sto in pa dvajset,
tam na Nemškem dve sto triindvajset,
sto na Francoskem, na Turškem sto štiri,
a na Španjolskem,

na Španjolskem že tisoč in tril!
 Tu so žene in device,
 selske, mestne krasotice,
 baronese in kontese,
 markizane in princese,
 tu so ženske vsake baže,
 raznih lic in raznih let,
 diven cvet, ničvredna smet!
 Plavolaska vzdihov hoče:
 nji šepeče tiho, sladko.
 Črne deve, te so vroče,
 tam opravi vse na kratko!
 Grudi bujne in kipeče,
 srne vitke k sebi vleče,
 velikanko premožno,
 mucko malo, urno in skočno!
 Tudi starke pridobiva,
 le da lista bolj je živa,
 a najrajši je v objetju
 deve mlade v prvem cvetju!
 Za petice nič ne bara,
 belo, črno, vsako mara,
 lepa, grda njemu ne uide,
 če pa s pravo skupaj pride,
 vi že veste, kaj on zna! (odide)

Tretja slika

7. prizor

(Masetto in Zerlina med godci in pojočimi ter plešočimi kmeti in kmeticami)

- Zerlina: Za ljubezen rojena dekleta,
 ne pustite, da mine vam kras!
 Ne pustite, da minejo leta,
 da cvetove uniči vam mraz,
 ah, le ljubite, dokler je še čas!
- Masetto: Ej, vi bratci, čemu vse zabave,
 ki jih iščete tu in drugod?
 Kdor ne najde družice si prave,
 ta vam zgrešil življenja je pot!
 Ah, le ljubite, dokler je še čas!

Zerlina: Primi, primi nevesto za róko,
kmalu videli bomo poroko,
oj, ljubimo, dokler je še čas!
Masetto: Daj, nevestica, mehko mi roko,
kmalu videli bomo poroko,
ej, ljubimo, dokler je še čas!

8. prizor

Don Juan: Ta nadležna babura!
A glej no, glej no, veseli mladi svet,
prelepe punčke!
Leporello: Med tolikšnim kupom deklet
bo, upam, tudi zame skromen cvet!
Don Juan: Dober dan, ljubi moji!
Le nadaljujte s svojo zabavo,
kar igrajte naprej in kot za stavo!
Menda imate svatbo?
Zerlina: Da, gospod, in nevesta sem jaz!
Don Juan: Moje čestitke! In ženin?
Masetto: Jaz, na uslugo!
Don Juan: Izvrstno! »Na uslugo!« Iz teh besed
je spoznati dobro vzgojo!
Leporello: Dober zakonski mož!
Zerlina: O, moj Masetto je silno dobrosrčen!
Don Juan: Jaz pa nič manje!
Bodimo si prijatelji! Kako se zoveš?
Zerlina: Zerlina.
Don Juan: In ti?
Masetto: Masetto.
Don Juan: Predragi moj Masetto,
draga moja Zerlina,
pod zaščito bosta odslej gospoda!
Leporello: Leporello? Kaj spet počenjaš, prismođa?
(med dekleti) Tudi jaz vršim dobro delo
in zaščito delim na debelo!
Don Juan: Hitro, zberi ljudi in jih pospremi
na pir v palačo mojo!
Naroči jim porcijo čokolade,
mesa, vina in kruha,
skrbi, da bo veselo in vsega v izobilju
za moje goste in gostinje! Zlasti vneto

glej, da bo zadovoljen moj Masetto!
Si razumel?

Leporello: Razumel! (*kmetom*) Naprej!

Masetto: Gospod...

Don Juan: Kaj bi rad?

Masetto: Naj Zerlino mar tu samo pustim?

Leporello: Saj ostane vendar z njo eksclenca,
ki bo že znala zastopati tvoje mesto!

Don Juan: Tvoji Zerlini bo stregel kavalir!
Le pojdi, čez hip bo že tam za teboj!

Zerlina: No, le ne boj se,
saj sem varna v rokah kavalirja!

Masetto: Prav zatorej...!

Zerlina: Prav zatorej ni treba ti strahu!

Masetto: Kaj nisem ženin?

Don Juan: Hola! Pustimo pričkanje!
Če brž mi ne izgineš,
preden pipec bom izvlekel,
Masetto, dobro glej, se boš opeknel!

Masetto: Saj razumem, da, gospod!
Klanjam se in grem od tod!
Če želite vi tako,
nimam jaz nič zoper to.
Kavalir ste velik, vem,
kdo bi dvomil še o tem!
Govor vaš in vaš obraz
mi v zadosten sta dokaz.
(*Zerlini*): Ti lisica, ti pretkanka,
res, še tega se mi manjka!
(*Leporellu*): Grem že, grem že!
(*Zerlini*): Kar ostani,
saj ti ženin nič ne brani!
Le se primi kavalirja,
kavalirka boš še ti,
ej, kajne, to ti diši!
Ti lisica, prevejanka!
Le še tega se mi manjka!
Kar se primi kavalirja,
kavalirka boš še ti,
ej, kajne, to ti diši!

(*odide s kmeti in Leporellom*)

9. prizor

- Don Juan: Ah, končno sva se znebila,
o presladko dekle, tegale tesla!
No, kaj praviš na to? Mar nisem spreten?
- Zerlina: Gospod, to je moj ženin.
- Don Juan: Kdo? Tale? Kaj misliš, milo dete,
tak kavalir kot jaz, tak dičen vitez
naj mar trpi, da tvoje lice milo,
tvoj srčkani obrazek
poljubljalo naj kmečko bi trobilo?
- Zerlina: Ah, gospod, saj sem dala besedo, da ga vzamem!
- Don Juan: Te besede te jaz odvežem,
saj rojena nisi za kako kravjo dekle!
Ti drobni prstki, mehki laski
in tē očke plameneče,
tēle ustnice rdeče,
zalite ročke, dražestne in bele,
čakajo prav na me, da bi me objele!
- Zerlina: A ne bi rada...
- Don Juan: Kaj ne bi rada?
- Zerlina: ... nazadnje obsedela na suhem,
ker vem, da redkokdaj pri ženskah
vi moški in veljaki
ste zares poštenjaki.
- Don Juan: To so očitki trdobočnih prostakov!
Plemenitašem se bere poštenje iz oči!
Skratka, kaj bi še govoril:
pri tejle priči poročim se s teboj!
- Zerlina: Vi?
- Don Juan: Kdo pa drugi?
Grad je moj tam ob strugi,
v njem boš živela
in v njem, o mucka moja, se bova vzela!
- Tam boš roko mi dala
in mi boš rekla: da!
Kaj bi še dlje čakala,
podaj z menoj se tja!
- Zerlina: (zase): Srce me k njemu vleče
in vendar trepeta!
Zelim si sladke sreče,
a kaj, če me izda!

- Don Juan: Pridi, moj srček mili!
 Zerlina: Masetto se mi smili!
 Don Juan: Dvignem te v stan grofice.
 Zerlina: Kri mi že sili v lice!
 Don Juan: Pridi, pridi! Tam boš roko mi dala!
 In mi boš rekla: da!
 Pojdiva skupaj tja!
 Naprej! Naprej!
 Zerlina: Naprej!
 Oba: Naprej, moj srček zlati,
 kar morem le ti dati,
 ti nudim od srca!
 Don Juan: Naprej!
 Zerlina: Naprej!
 Oba: Naprej tedaj, naprej,
 kar morem, tu brez mej
 ti nudim od srca!

10. prizor

- Dona Elvira: (*ju prestreže*): Stoj, črni zapeljivec!
 Že spet nastavljaš tod zločinske mreže!
 Poslednji čas je, da otmem to nesrečnico
 nedolžno iz razbojniških krempljev!
 Zerlina: Zaboga, kaj le slišim!
 Don Juan: (*Naj vrag jo vzame!*)
 (*Elviri*): Ne razumeš, preljuba,
 da to je le zabava?
 Dona Elvira: Le zabava? Resnično: le zabava!
 O, saj poznam te sleparske zabave!
 Zerlina: O gospod plemeniti,
 je res kar ona pravi?
 Don Juan: (*Zerlini*): Nji blede se po glavi.
 Do ušes je zaljubljena,
 zato naj hlinimi, da tudi jaz sem trčen:
 sem pač, na svojo smolo, predobrosrčen!
 Dona Elvira: (*Zerlini*): O béži proč z menoj
 in tu nikar ne stoj!
 Kar pravi, vse je laž,
 vse lažna pena!

I jaz bila sem žrtev
prevare te zveri!
Nikar zato še' ti
ne bodi njena! (*odvede s' seboj Zerlino*).

11. prizor

- Don Juan: Sam vrag se je zarotil zoper mene!
Vse lepe sanje danes so zgubljene!
- Don Ottavio: (*pride z D. Ano*): O Don Juan!
- Don Juan: (*Še teh je tukaj treba!*)
- Dona Ana: Prijatelj, sam bog vas je poslal!
Imate dušo? Imate v srcu dovolj poguma?
- Don Juan: Na povelje! Svoje hlapce, svojo žlahto
in svoj meč, svojo roko, imetje,
še kri bi žrtvoval vaši službi!
A vi, milostna dona, zakaj solzno vam lice?
Kdo je tisti falot,
ki vaše tuge si drzne biti krivec?

12. prizor

- Dona Elvira: (*se vrne*): Ah, in že spet si tu, podli lažnivec!
(*Ani*): Béži od tod, nesrečnica,
in čuvaj svojo čast!
V krempljih tega brezvestneža
čaka te zgolj propast!
- Dona Ana in Ottavio:
Moj bog, kako je vzvišena
ta čudežna gospa!
In kakšen val usmiljenja
vzbuja nje bol srca!
- Don Juan: Ta ženska neprijazna,
kot vidite, je blazna,
zato, če dovolite,
me samega pustite,
morda jo bom ugnal!
- Dona Elvira: Ne slušajte nesramneža!
- Don Juan: Zblaznela je, pustite!
- Dona Elvira: Zaboga, ostanite!
- Dona Ana in Ottavio:
Le kdo ima zdaj prav?
V srcu strah se mi zbuja in pravi,

da je nekaj v tej čudni zmešnjavi,
da resnica je nje govorica
in da res ni, kar on je dejal!

Dona Elvira: V moji glavi se gnete in plete:
kaj če podlež odnesel bo pête
in da krivec ter podli lažnivec
ne bi mene že spet pretental!

Don Ottavio: (*zase*): Res ne grem poprej od todi,
preden jasna ni ta stvar!

Dona Ana: (*zase*): Da se nji po glavi blodi,
mislim, ne drži nikdar!

Don Juan: (*zase*): Če odidem, tej prismodi
bodo vsi verjeli kar!

Dona Elvira: Tale človek po prirodi
je zločinec in slepar!

Don Ottavio: (*Juanu*): Vi trdite?

Don Juan: Da je norica!

Dona Ana: (*Elviri*): Vi trdite?

Dona Elvira: Da je lažnivec!

Don Juan: Ni resnica!

Dona Elvira: Zapeljivec! Zapeljivec! Zapeljivec!

Dona Ana in Ottavio:
To je res prečudna stvar!

Don Juan: (*Elviri*): Tiho, tiho, ne preglasno,
že pozornost ste vzbudili!
Če še dalje boste vpili,
bo to, jasno, vam na kvar!

Dona Elvira: (*Juanu*): O, ne misli, podla kača,
da pomaga ti zvijača!
Če mi stokrat rečeš: blazna,
tisočkrat ti dem slepar!

Dona Ana in Ottavio:
Ta pohlevnost in obzirnost
in sumljiva ta bledica,
to je znak, kje je pravica
in kdo pravi je slepar!
(*Dona Elvira odide*)

Don Juan: Smili se mi sirota!
Za vsak primer popazim na njo,
da ne bi storila kako neumnost.

Oprostite, prelepa Dona Ana:
že od nekdanj le sanjam,
kdaj vas v svoji palači pozdravim!
Gospoda, se klanjam! (*odide*).

13. prizor

Dona Ana: To je grozno, pregrozno!

Don Ottavio: Kaj je, ljuba?

Dona Ana: Duša draga, pomagaj mi!

Don Ottavio: Pogum, preljubljena moja!

Dona Ana: Zaboga! Zaboga!
On je umoril mojega očeta!

Don Ottavio: Kaj praviš?

Dona Ana: Ne, dvoma tu ni več;
njegove kretnje, ko dal mi je roko,
glas in postava, vse budilo je spomin
na zločinca, ki je vdrl v mojo sobo!

Don Ottavio: O bog, da res je mogoče
tako podlo svetohlinstvo?
In kaj potem? O, vse povej,
povej mi brez ovinkov!

Dona Ana: Mrak se je spuščal in zagrinjal naravo.
Sama v sobici tihi sedela sem
in zrla predse v temino.
Kar vidim vstopiti temno postavo!
Izprva sem menila, da si ti, moj preljubi...
A kmalu opazila sem strašno pomoto!

Don Ottavio: Draga, govori!

Dona Ana: Tiho se mi približa in me zgrabi čez pas...
Jaz se izvijam... on ne odneha...
jaz kriknem... Ves svet je gluh!...?
Oj, ta njegova roka, ki mi brani kričati,
in ta podli objem, ki jemlje mi moč
in žene me v obup!

Don Ottavio: Ljubi bog! In potlej...?

Dona Ana: Moj strah in gnus pred podlo
in pohotno namero vse sile v meni je podvojil
in brž sem se v ostri borbi
z izvijanjem in upiranjem lopova otresla.

Don Ottavio: Zahvaljen bog! In potlej?

Dona Ana: Še enkrat sem zbrala
svoje sile in zakričala!
Za njim planila prav do ceste
sem v ogorčenju svetem.
Da, dragi: sedaj je ovca volka sledila!
Prihital je oče, da zapre mu pot,
ali oni, sto in stokrat močnejši
kakor moj oče, dalje si ne pomišlja
in ga zabode!

Zdaj veš, kdo poštenje
mi hotel je vzeti!
Zdaj veš, kdo življenje
končal je očeti!
Osvete te prosim
zato, dragi moj!
Globoka je rana,
od meča zadana,
in kri plemenita,
od njega prelita,
te kliče, da vrni
uboj za uboj!
Osvete te prosim
zato, dragi moj! (*Odide.*)

14. prizor

Don Ottavio: (*sam*): Komaj morem verjeti,
da tak, strašen pregrešek
je zmožen kdo storiti!
Storil bom vse, kar morem,
da razkrijem resnico.
Saj kot njen ženin in prijatelj
sem dolžan to dognati.
Moram zločin razkriti in maščevati!

V njenem pokoju
moje veselje,
v njenem opoju
vse moje želje,
njeno trpljenje

moja je smrt!
Kadar žaluje,
z njo žalost nosim,
če gnev jo truže,
si smrti prosim,
z njo veselim se,
z njo sem potr. V njenem pokoju
moje veselje,
v njenem opoju
vse moje želje,
njeno trpljenje
moja je smrt! (*odide*)

15. prizor

- Leporello: Prekipel je moj lonec:
te lepe službe mora biti konec!
Na, je že tu! Poglejte,
mar ne blesti brezskrbnost mu v pogledu?
- Don Juan: Dragi moj Leporello, jeli vse v redu?
- Leporello: Ne, dragi moj Don Juanus, vse je narobe!
- Don Juan: Vraga, kako narobe?
- Leporello: Tisto družbo, kakor ste veleli,
pospremil sem v palačo.
- Don Juan: Bravo!
- Leporello: Nato z besedičenjem in z lažnim leporečjem,
ki naučil sem se ga od vas,
skušal sem jih zadržati.
- Don Juan: Bravo!
- Leporello: Tvezel sem Masettu različne bedastoče,
da z njimi prenapolnil bi mu glavo.
- Don Juan: Bravo, bog in bogme, bravo!
- Leporello: Velel sem odpreti najžlahtnejše mehove,
kar razvname duhove:
ta zdaj pije, drugi poje, tretji jucka na glás;
na konec konca, kaj bi rekli, kdo pade vmes?
- Don Juan: Zerlina?
- Leporello: Bravo! In kdo ob njeni strani?
- Don Juan: Dona Elvira!

- Leporello: Bravo! In kaj je rekla o vas?
- Don Juan: Vse, kar zmerjanja ji je palo v glavo.
- Leporello: Bravo, bog in bogme, bravo!
- Don Juan: In kaj si odvrnil?
- Leporello: Nič.
- Don Juan: A ona?
- Leporello: Kriči kot jesihar.
- Don Juan: In ti?
- Leporello: Brž ko do dna so se gospa skokodakali, sem prijazno iz dvorane jo zrinil in še prijazneje v zadnjo sobico jo zaprl ter sem skoz druga vrata jo ucvrl.
- Don Juan: Bravo! Bravo! Bravissimo!
 Ne more iti bolje!
 Ti si zastavil, jaz pa stvar dokončam.
 Preveč so srčkana vsa ta brhka dekleta:
 resnično sladka noč se mi obeta!

Dokler se pije,
 vroče so glave,
 višek zabave
 bodi nocoj!
 Pojdi na cesto,
 zberi vse mesto,
 vsako dekletce
 vzemi s seboj!
 Vse naj navzkrižema
 pleše in raja,
 dela naj skraja,
 kar mu ugaja,
 pa če magari
 vse bi razbil!
 Jaz bom pa v strugo
 mreže pomakal,
 drugo za drugo,
 ribe lovil!
 Če v protokolu
 še je prostora,
 noter se mora
 deti še to! (*odideta z Leporellom*)

16. prizor

- Zerlina: Masetto, pridi sem! Masetto, slišiš?
- Masetto: Daj roko stran!
- Zerlina: Zakaj?
- Masetto: Ti to še vprašaš? Zlobnica!
Naj še prenesem mar dotik vetrnjaške deklina?
- Zerlina: Nikar tega ne reci!
Tega nisem od tebe zaslužila.
- Masetto: Nisi? Mi hočeš natvesti spet izgovor?
Ostati s tujim moškim in ženina pustiti
na cedilu ter na glavo poštenemu
fantu rogove nasaditi!
O, če bi šlo, če bi šlo brez pohujšanja,
mejdunaj...!
- Zerlina: Kaj pa morem zato, da sem nasedla
lažnivi besedi!
Sicer pa vedi,
moj ljubi, zlati srček,
da še z mezincem ni se me dotaknil!
Mi ne verjameš? Nevrednež!
Ah, daj, ozmerjaj me, pretepi me,
kaznuj me, če misliš, da sem kriva!
A potlej, ljubček moj, mir spet skleniva!
- Bij me, bij me, moj Masetto,
bij nevesto
svojo zvesto!
Glej, brez vzdihla,
mirna, tiha
bom ostala noč in dan!
Če mi ves hrbèt ožuliš,
če mi vse lase izpuliš,
le dovoli, da poljubim
prej še tvojo dobro dlan!
Ah, že vidim, nisi jezen!
Močnejša v tebi je ljubezen.
Ah, odpusti, ljubček zlati,
in s poljubom zapečati
tale svetli, spravi dan!
- Masetto: O priliznjenka sladka!
Kot jegulja si gladka!
Moška pamet za žensko je prekratka!

Don Juan: (za odrom): Vse oskrbite torej za to zabavo!
Zerlina: Joj, Masetto, Masetto, ali ne slišiš,
da gospod je v bližini?
Masetto: In kaj potem?
Zerlina: Sem gre!
Masetto: O, naj le pride!
Zerlina: Ah, če uiti mogla bi od tod!
Masetto: Zakaj bojiš se?
Čemu drhtiš kot preslica?
O, razumem, razumem te, pretkanka!
Te je strah, da izkaže
se morda, kako Zerlina laže?

Hitro, hitro! Preden pride,
bom se skrila nekje v bližini,
ondi v kotu, v tej vdolbini
tiho, tiho bom čepel.

Zerlina: Čakaj, čakaj! Kam odhajaš?
O, ne izzivaj več usode!
Če te najde, joj nezgode!
V drobni prah te bo semlel.

Masetto: Naj poskusi, kar mu drago!
Zerlina: Ah, že vidim samo zgado!
Masetto: Tu na glas mi z njim govôri!
Zerlina: Prosim te, nikar ne nôri!
Masetto: Naj spozna se vsa sramota,
ki me lopov je z njo obdal!

Zerlina: O strahota! O grozota!
Bi me rad v obup pognal?

(Masetto se skrrije)

17. prizor

Don Juan: Prebudite se, zaspanci!
Kje ste, jedci in pijanci?
Naj se zmočijo goltanci,
vsak naj pije, kot mu prav!
Tu na levi in na desni
je odmerjen prostor plesni,
v ples in raj bo donebesni
mladi svet se vanj podal!

Služabniki: Prebudite se, zaspanci!
Potrudite se, pijanci:
vsi na delo
brž veselo,
pijte, jejte, kar vam prav!

18. prizor

Zerlina: Za minutico kratko,
blago listje, o zakrij me!
Don Juan: O Zerlina, dekle sladko,
že imam te, že imam in te ne dam!
Zerlina: Ah, pustite me od todi!
Don Juan: Tu ostani, moja bodi!
Zerlina: Za usmiljenje vas prosim!
Don Juan: V srcu sliko tvojo nosim.
Pridi z mano
tja na plano,
tam užiješ sreče raj!
Zerlina: Ah, če ženin moj to vidi,
kmalu bo te sreče kraj!
Don Juan: *(zagleda pred seboj Masetta)*
Masetto?
Masetto: Da, Masetto!
Don Juan: In tamkaj skrit, zakaj?
Nevesta te že čaka
in reva skoraj plaka,
ker tebe ni nazaj.
Masetto: *(porogljivo)*: Da, da, gospod, razumem!
Don Juan: Le bodi bolj pogumen, bolj pogumen!
Ne slišita goslačev?
Stopimo skupaj v raj!
Zerlina: Da, da, o le pogumno,
v veseli raj plesačev
pojdemo vkup nazaj! *(odidejo vsi trije)*

19. prizor

Dona Elvira: *(Ottavio in Ani)*: Potrebno bo poguma,
če vse peklenske niti
mu hočemo razkriti
in v past ujeti zver!

- Don Ottavio: Beseda je resnična:
ta naša stvar pravična
je silno delikatna
in terja pravih mer!
- Dona Ana: V nevarni svoji bitki,
o dragi, boš na nitki,
to je, kar v uri bridki
mi jemlje srčni mir.
- Leporello: (*ob oknu*): Gospod, o glejte, glejte
te maškare skrivnostne!
- Don Juan: (*ob oknu*): Brž jih povabi v goste,
v hišo na ples in pir! (*se umakne*)
- 3 maske: Po glasu in postavi
je to zločinec pravi!
- Leporello: Pst, pst! Prelepe maškare! Pst, pst!
- Dona Ana, Dona Elvira (*Ottavio*):
Odgovorite!
- Leporello: Pst, pst! Prelepe maškare!
- Don Ottavio: Kaj pa želite?
- Leporello: Na ples, če vam je milo,
vas vabi moj gospod.
- Don Ottavio: Hvala za povabilo!
Izvolita, gospici!
- Leporello: (*zase*): Kaj stavim, da ovčici
gresta že znano pot!
- Dona Ana in Ottavio:
Obvaruj, bog pravični,
nas danes vsch nezgod!
- Dona Elvira: Vodi me, bog pravični,
na maščevanja pot! (*odidejo*)

Peta slika

Plesna dvorana

20. prizor

(*Ples se je pravkar končal in Don Juan povabi dekleta, Leporello pa fante k sebi*)

- Don Juan: Odpočijte se, ljubka dekleta!
- Leporello: Oddahnite se, ljubljeni fantje!

Don Juan, Leporello:

Ko shladijo se lica razvneta,
spet lahko zavrtel se bo vsak!

Don Juan: Prosim, čaj!

Leporello: Čokolado!

Masetto: O Zerlina, le pazi!

Don Juan: Slaščice!

Leporello: Potice!

Masetto: O Zerlina, le pazi!

Zerlina, Masetto:

Presladak je začetek te igre,
da le konec ne bil bi grenak!

Don Juan: Kakor lutka si krasna, Zerlina! (*se ji dobrika*)

Leporello: Kakor lutka si slastna, Sandrina (*posnema Don Juana*)

Masetto: (*opazuje D. J.*): O, le stikajta glavi in lica!
Le uživaj, lisica!
O lisica! Premlatim oba!

Zerlina: (*opazuje Masetta*):
Joj, Masetto me gleda že križem,
jojme, jojme, kaj bo iz tega!

Don Juan, Leporello:

Ej, Masetto ni ravno brezbrizen,
tu bo treba napeti duha!

(*Vstopijo D. Ana, D. Elvira in D. Ottavio*)

21. prizor

Leporello: Ne stojte tam ob strani,
o maškare prijazne!

Don Juan: Odprti vsem so hrami,
svoboda naj živi!

D. Ana, D. Elvira, D. Ottavio:
Iz srca smo hvaležni
za vse prijaznosti!

Vsi: Svoboda naj živi
do konca dni!

Don Juan: Godci, začnite iznova!
(*Leporellu*): A ti uredi pare!

Leporello: Nu, fantje, le pogumno!

Dona Elvira: (*Ani*): Poglejte tam dekletce!

- Dona Ana: Joj, gorje!
 Don Ottavio: (*Ani*):-Le razumno!
 Don Juan, Leporello:
 Odlično gre vsa stvar!
 Masetto: (*porogljivo*): Odlično gre vsa stvar!
 Don Juan: (*Leporellu*): Popazi na Masetta!
 Leporello: (*Masettu*): Izberi si dekleta, nu, dekleta!
 Don Juan: (*Zerlini*): Naj bom tvoj spremljevalec!
 Zerlina, Zerlina, pojdiva!
 Leporello: (*Masettu*): O, pridi, ljubček zlati,
 poišči svoj si par!
 Masetto: Ne, ne, mi ni do plesa!
 Leporello: Tak primi že se česa!
 Masetto: Ne!
 Leporello: Da! Daj, daj, Masetto! Pleši!
 Dona Ana: Molčati več ne morem!
 D. Elvira, D. Ottavio:
 Pa hlinite vso stvar!
 Don Juan: (*Zerlini*): Vročo mi strast uteši!
 Pridi! Pridi!
 Masetto: (*Leporellu*): Mi ni do plesa!
 Leporello: Tak primi že se česa,
 izberi svoj si par!
 Masetto: (*Leporellu*) Pusti me! Ah, ne! Zerlina!
 Zerlina: O groza! Kdo me reši! (*D. Juan jo odvede*)
 Leporello: Zdaj zdaj bo polomija! (*se odstrani*)
 D. Ana, D. Elvira, D. Ottavio:
 Nastavljene so mreže,
 ujel se bo slepar!
 Zerlina: (*iz sosednje sobe*): Ah! Rešite me, rešite!
 D. Ana, D. Elvira, D. Ottavio:
 Na pomoč ji pohitite!
 (*godci in kmetje se umaknejo*)
 Masetto: Ah, Zerlina! Ah, Zerlina!
 Zerlina: (*iz sobe*): Razuzdanec!
 D. Ana, D. Elvira, D. Ottavio:
 Sta že tam na drugi strani!
 Zerlina: (*iz sobe*): Razuzdanec!
 D. Ana, D. Elvira, D. Ottavio:
 Brž utrimo tale vrata!

Zerlina: (iz sobe): Odrešite me! O, zadržite hitro tata!

D. Ana, D. Elvira, D. Ottavio:

Le pogum, pomoč prihaja!

(vrata se odpro in D. Juan privede za roko Leporella, kot bi ga hotel zabosti z mečem)

Don Juan: Tu imamo tolovaja!
Za svoj greh boš kaznovan!
Smrt te čaka!

Leporello: Ojoj, nikarte!

Don Juan: Smrt, sem rekel!

Leporello: Ojoj, nikarte!

Don Ottavio: (naperi pištolo na D. Juana):
O, ne boš se več izvlekel!

D. Ana, D. Elvira, D. Ottavio:
Lopov rad bi z novo spletko
bil vseh sumov spet opran! (snamejò krinke)

Don Juan: Dona Elvira!

Dona Elvira: Da, lažnivec!

Don Juan: Don Ottavio!

Don Ottavio: Da, goljufivec!

Don Juan: Dona Ana!

Dona Ana: Zapeljivec!

Vsi: Zapeljivec! Zapeljivec!
Vse prišlo je zdaj na dan!
Čakaj! Čakaj! Čakaj!

Ana, Elvira, Ottavio, Masetto:

Boj se, boj se, črna duša!
Tvoji grehi strahoviti
so sedaj na mah očiti,
kar tajiti se ne da!

Don Juan, Leporello:

Kam se nit mi je zgubila,
da ne najdem več izhoda?
To nevihta je nemila,
ki me še zdrobiti zna!

Ana, Elvira, Ottavio, Masetto:

Boj se, zlobnež, maščevanja,
ki neusmiljeno te čaka,
da kot strela iz oblaka
te podre zdaj zdaj na tla!

Don Juan, Leporello:

Toda proč tu z malodušjem!
Prvo zmedo bom udušil,
in če svet se bo razrušil,
moj se duh nikdar ne vda!

(izkoristita ugoden trenutek in zbežita)

Konec prvega dejanja

Drugo dejanje

Šesta slika

1. prizor

Don Juan: Eh, ne budali
in se ne šali,
slišiš, fantè!

Leporello: Ne bom oproda
in ne prismoda,
nikdar več ne!

Don Juan: Pameten bodi!

Leporello: Pojdem od todi!

Don Juan: Kaj sem ti storil,
tolsti črevesar?

Leporello: Skoraj ničesar:
malone umoril!

Don Juan: Ne bodi trapa,
ne bodi trapa, trapa, trapa trapa,
saj si še živ!

Leporello: Morda sem šlapa,
morda sem šlapa, šlapa, šlapa, šlapa,
kaj sem jaz kriv!
Ne, ne, ne, ne, ne, ne, nikdar več ne!
Da, da, da, da, da, da, pojdem v pustiv!

(Leporello hoče oditi, Don Juan ga zadrži)

Don Juan: Leporello!

Leporello: Gospod!

Don Juan: No, daj, skleniva spravo: vzemi!

- Leporello: Kaj?
- Don Juan: Tri cekine!
- Leporello: Nu, pa bodi! Za zdaj recimo,
da ta obred sprejemam,
a to naj ne pomeni,
da bi mogli me še kdaj zapeljati
kakor dekline, ki mojstrsko
jih znate pretentati!
- Don Juan: No, pustiva zdaj to. Si spet pripravljen
mi biti na uslugo?
- Leporello: Če le pustiva ženske!
- Don Juan: Pustiti ženske? Gumpec! Pustiti ženske!
Ne veš, da so ženske mi potrebne
bolj ko kruh vsakdanji,
bolj ko zrak jutranji?
- Leporello: In kljub tej nuji jih tako goljufate?
- Don Juan: Vse iz ljubezni. Kdor je zvest eni sami,
je trdosrčnež nad drugimi ženami.
Jaz pa, mehak kot testo med ženskimi prsti,
jih ljubim vse po vrsti!
Toda ker ženske ne vedo ceniti
širokega srca, mislijo, da jih varam.
- Leporello: Doslej še nisem videl bolj širokega brezna
od te vaše dobrote!
Nu, prav, in kaj bi radi?
- Don Juan: Poslušaj! Si videl mar že lepo hišno
tu pri Doni Elviri?
- Leporello: Jaz? Ne!
- Don Juan: Tedaj ne več še, kaj se pravi lepota,
dragi moj Leporello!
Še danes moram poizkusiti srečo!
Zato sem sklenil — ker se bližamo večeru
in najbrž s tem bom vseč bolj mucki moji —
da k nji v obiske grem v obleki tvoji.
- Leporello: In zakaj ne bi mogli obiskati je v svoji?
- Don Juan: Ker niso čislana pri tovrstnih stanovih
plemiška oblačila. Sleci se! Hitro!
- Leporello: Gospod... iz več razlogov...!
- Don Juan: Požuri se! Ne maram dialogov!
(zamenjata plašča in pokrivali)

2. prizor

- Dona Elvira: (*ob oknu*): Srce, nič več ne plakaj,
solza več ne pretakaj,
zločinca nič več ne čakaj,
izbij si ga iz glavé!
- Leporello: Tiho! Če se ne motim,
to glas je done Elvire!
- Don Juan: Spraviva stran ovire:
postavi se pred mé! (*se skrije za Leporellom*)
(*D. J. poje, L. krili pred njim z rokami*):
Elvira, moja mila!
- Dona Elvira: Kaj ni to on, nevrednež?
- Don Juan: Da, jaz sem, dražestna vila,
odpusti, prosim te!
- Dona Elvira: Kaj se z menoj dogaja?
Kaj me že spet razdvaja?
- Leporello: (Glejte jo to norico,
spet bo verjela vse!)
- Don Juan: O, pridi, vila jasna,
o vila jasna!
Prisega moja glasna
te bo potolažila
in z mano združila te!
- Dona Elvira: Ne, ne verjamem nikdar več!
- Don Juan: O, veruj mi, o veruj mi,
drugače v vodo skočim!
Ljubica, pridi že!
- Leporello: (*Juanu*): Končajte že, končajte,
sicer od smeha počim!
- Dona Elvira: (*zase*): Ali naj le pristanem,
ali naj tu ostanem?
Ah, kdo mi lahkoverja
ospe mamljivi cvet?
- Don Juan: (*zase*): Kmalu trdnjavo zmanem
in spet na novo planem:
bolj bistrega talenta
doslej ni videl svet!
- Leporello: (*zase*): V past kakor slepa kura
reva ponovno dirja!
Ah, kdo ji lahkoverja
ospe mamljivi cvet?

(*D. Elvira zapusti okno*)

- Don Juan: (*veselo*): In kaj porečeš zdaj?
- Leporello: Da res imate namesto duše kamen!
- Don Juan: Bedak! In to nesramen!
A zdaj poslušaj:
brž ko odpro se vrata,
k nji zlêti kot granata,
stisni trikrat jo vroče,
govôri nosljajoče,
pri tem pa neopazno
spravi od tod jo prav prijazno!
- Leporello: A... gospod...!
- Don Juan: Brez ugovora!
- Leporello: Toda kaj, če me spozna?
- Don Juan: Po čem naj te spozna, če tega nočeš?
Tiho! Prihaja! No, pogumno!
- Dona Elvira: (*se vrne*): Tu me imate!
- Don Juan: (*se skrije*): Da vidimo, kaj bo!?
- Leporello: (O zadrega!)
- Dona Elvira: (*Leporellu*): Torej upati smem, da moja žalost
vam je šla do srca? Vaša ljubezen
in duša spokorjena se torej končno
obračata spet k meni?
- Leporello: Da, o mucka!
- Dona Elvira: Okrutnež! Če bi vedeli, kako sem plakala
in kakšno gorje ste mi povzročili!
- Leporello: Jaz, duša moja?
- Dona Elvira: Kdo pa!
- Leporello: O ti smola! Strašno mi je žal!
- Dona Elvira: Ne boste mi ušli?
- Leporello: Ne, gobček sladki!
- Dona Elvira: In boste zmeraj moji?
- Leporello: Zmeraj!
- Dona Elvira: Preljubljeni!
- Leporello: Preljubljena! (Ta burka mi pa tekne!)
- Dona Elvira: Moj prezlati!
- Leporello: Moja Venera!
- Dona Elvira: Jaz vas ljubim ognjeno!
- Leporello: Jaz pa pepelnato!
- Don Juan: (Petelin se razvema.)
- Dona Elvira: Ne boš me več prevaril?

- Leporello: Ne, seveda!
 Dona Elvira: Prisezi mi!
 Leporello: Prisežem na te ročke,
 ki ustecam so drage,
 in na te očke...!
 Don Juan: *(kot bi hotel v temi nekoga zabosti):*
 Sedaj umri, nesnaga!
 D. Elvira in Leporello:
 Beživa! *(zbežita)*
 Don Juan: Hehoj, hehoj, ohoj!
 Nocoj nam srečica je mila: postojmo!
 To so okenca njena, torej zapojmo!

Daj, skloni se skoz okno,
 o dekle sladko,
 in reci: »Ljubi moj,
 nikar ne joči!«
 Poteši me nocoj,
 to uro kratko,
 sicer tu pred teboj
 mi srce počí!
 Kako je mehka koža
 tvoja bela!
 Tvoje ustne kot roža
 so polrazcvela.
 Zato nikar v obup
 me več ne ženi,
 skloni se, srček moj,
 vsaj enkrat k meni!

4. prizor

(Masetto pride s kmeti)

- Don Juan: Nekdo stoji za oknom...
 To je ona: pst! pst!
 Masetto: Naprej, sosedje! Srce mi pravi,
 da ga najdemo tu!
 Don Juan: *(Nekdo prihaja!)*
 Masetto: Počakajte! Tam spredaj
 se nekaj je zganilo!
 Don Juan: *(Ni hudika, Masetto?)*
 Masetto: Kdo je tam?... Vse je tiho.
 Dvignite puške k nosu! Kdo je tam?

- Don Juan: (Cela truma! Zato le pamet!)
(*posnema Leporella*): Prijatelj!
(Da me le ne spozna!)
Si ti, Masetto?
- Masetto: Natanko pravi! A ti?
- Don Juan: Mar ne uganeš? Služabnik nesrečni
Don Juanov.
- Masetto: Leporello! Sluga tistega žlahtnega lopova?
- Don Juan: Res je, malopridneža!
- Masetto: Brezčastne barabe!
A reci vendar, kje naj ga iščem,
da bi mu s temi tu kosti polomil?
- Don Juan: (Ta je lepa!)
Po perju za klobukom
ga boste koj spoznali!
Prav zdaj je šel od tod korakov čvrstih.
Le brž za njim, a urno in po prstih!

Naj pol jih tja jo mahnejo
in pol naj gre jih tod,
tako ga brž iztaknemo,
saj daleč ni od tod.
Če srečate kak parček,
zaljubljen eksemplarček,
če slišite pod oknom
besedo pritajeno,
užgite ga pošteno,
užgite ga pošteno,
ker to je moj gospod!
Po perju vrh klobuka
ga boste koj spoznali;
krog pêt se plašč mu smuka
in meč binglja odspod.
Pojdite, pohitite,
pohitite, pohitite! (*kmetje se odpravijo*)
(*Masettu*): A ti počakaj tu!
To so pasti zavite,
boš že spoznal, čemu!

Molči! Daj, da prisluhnem! ...
Nu, vse je v redu.
Torej ga bomo zmrcvarili?

- Masetto: Tako je.
- Don Juan: Ne bilo bi ti dovolj, streti mu rebra
in ga dobro prebiti?
- Masetto: Ne, ne, naj zlod izdihne, preluknjan skoz in skoz!
- Don Juan: Imaš orožje?
- Masetto: Presneto!
Poglejte to mušketo,
povrh še to pištolo!
- Don Juan: In še kaj?
- Masetto: Ni dosti?
- Don Juan: Da, da, zadosti. Na, spravi:
tole je za pištolo,
to pa za tole puško! (*ga premikasti*)
- Masetto: Joj, joj, uboga njuška!
- Don Juan: Tiho, kanalja!
To je za ono mrcvarjenje,
to pa za moje luknje!
Ti gumpec! Čeljustač! Baba brez suknje! (*gre*)
- Masetto: Ojoj! Uboga glava! Ojoj! Hrbtišče! In rebra!

6. prizor

- Zerlina: Vse se zdi mi nekako, da kliče moj Masetto!
- Masetto: Jojme, Zerlina! Zerlina moja, pomagaj!
- Zerlina: Kaj pa je?
- Masetto: Ta podlež, zločinska duša, mi rebra je polomil!
- Zerlina: Jojme, ti ljubi bog! Kdo?
- Masetto: Leporello! Ali kakšen zlomek,
na las mu podoben!
- Zerlina: No, vidiš! Ti nisem rekla,
da ta tvoja brezumna ljubosumnost
te bo pripravila kdaj še ob življenje?
Kje te boli?
- Masetto: Tu!
- Zerlina: In kje še?
- Masetto: Tu, potem pa tu!
- Zerlina: In razen tega nič več?
- Masetto: O, boli me pod hrbtom,
po bedresih in pod glavo!
- Zerlina: No da, ne bo hudo, če je drugo vse zdravo!
Pridi z menoj do doma!

Če boš se ljubosumja otresel tam motnjave,
pri meni koj boš zdrav od nog do glave!

Ako boš priden,
tih in spreviden,
sladko zdravilce
ženka ti da!
Vse je naravno,
in kar je glavno,
da ga še doktor
zvarit ne zna.
Sladke te kapljice
najdeš pri meni,
pridi in vzemi,
spij jih do dna!
Vedeti hočeš,
kje so doma?
Čutiš tu trkanje,
bitje srca?! (*ga odvede*)

Sedma slika

7. prizor

Leporello: Tamkaj vidim bakle, ki se bližajo sem.
Stopiva s poti, dokler ne grejo mimo!

Dona Elvira: Kaj, bojiš se, o predragi moj ženin?

Leporello: Ne bojim se... le iz previdnosti...
pogledat grem, če luč se že odmika...
(Kako bi jo ucvrl po drugi strani?)
Počakaj, duša moja!

Dona Elvira: Ah ne, ostani!

Ah, kako v tem mračnem kraju
mi srce drhti od straha!
Moja duša, neskončno plaha,
v hudih slutnjah trepeta!

Leporello: (*tipa okrog sebe*): Vrag me vzemi, če kaj najdem!
Kje so vrata, nič ne slutim...
A počasi: že jih čutim,
zdaj pa hitro, kar se da! (*se spet zgubi*).

(*Nastopita Dona Ana in Don Ottavio z baklonosci*)

Don Ottavio: (*Ani*): Pusti žalost, moja draga,
in otri si solzni sragi!

- V grobu leži tvoj oče blagi,
sen kali mu žalost ta.
- Dona Ana: O, da biserni solzici
bi s tolažbo me pojili,
ker le s smrtjo, o moj mili,
moja žalost se konča!
- Dona Elvira: *(ki je prejšnji v temi ne vidiijo):*
Kje je ženin moj zgubljeni?
- Leporello: *(enako):* Če me najde, bo po meni!
- Dona Elvira: Tam so vrata, v trdi temi
tiho, tiho grem za njim.
- Leporello: Tam so vrata, v tej se temi
tiho, tiho v beg spustim!

8. prizor

- Zerlina, Masetto:
(ga opazita): Stoj, malopridnež,
kam jo pa mahaš?
- Dona Ana in Ottavio:
Tu je brezstidnež...
Kje se je vzel?
- Vsi štirje: Smrt mu nesramnežu!
Smrt tej hijeni!
- Dona Elvira: To moj je ženin,
pustite ga!
- Vsi štirje: Ni to Elvira?
Kakšna novica!
Je to mar resnica?
- Dona Elvira: Pustite ga!
- Vsi: Ne! Ne! Ne! Ne!
Naj umre!
- Leporello: Ah, prosim, prosim:
saj nisem pravi!
Plašč, ki ga nosim,
kriv je zmešnjavi!
Dajte živeti mi,
o prosim vas!
- Vsi: Kaj, Leporello?
Ah, same zmede!
Nimam besede,
kaj bo iz tega?

Leporello: O, uboga moja glava!
 Vsi: To je pravcata zmešnjava!
 Leporello: Res je zmeda in zmešnjava!
 Vsi: Kje iz zmede pot je prava?
 Leporello: O uboga moja glava,
 kakšna zmeda in zmešnjava!
 Če ne stre me ta težava,
 je nad mano čudna moč!
 Vsi: Moja misel po mraku tava,
 nova zmeda vsako noč!

(Dona Ana odide s služabniki)

9. prizor

Zerlina: Torej ti si ta lopov,
 ki je mojega Masetta neusmiljeno premlatil?
 Dona Elvira: Torej ti si oblatil
 me, nesramnež, v temi izdajajoč se
 za Don Juana?
 Don Ottavio: Torej tako oblečen
 si sem prišel z namero hudodelsko?
 Dona Elvira: Zato izdrem ti jezik!
 Zerlina: Jaz lase!
 Don Ottavio: A jaz srce!
 Masetto: Pa se spravimo nadenj vsi trije!
 Leporello: Ah nikarte, o gorje!
 Ah nikarte, prosim vas!
 Kar ste rekli, je vse resnica,
 le da zločinec nisem jaz!
 Moj gospod pognal me s silo
 prav nemilo
 v ta je ples!
 Dona Elvira, pomagajte,
 vse priznajte,
 kar je res!
(Zerlini): O Masettu nimam pojma
 niti dojma!
 To lahko pove vam sama
 tale madama,
 saj je tega dobro uro,
 kar se z njo okrog potim.
(Ottavio): A vi, gospodek

s prelepo suknjo,
je mar predsodek,
če kdo skoz luknjo,
na pol zakrito,
na pol očito,
minuto zadnjo
ugleda nenadno
kot jaz poslednjo rešitev?
Najbrž pohitel
bi brž na pot,
najbrž bi zdavnaj
že bil od tod! (*izkoristi priliko in zbeži*)

10. prizor

- Dona Elvira: Stoj, zločinec, počakaj!
Masetto: Pobrisal jo je lopov...
Zerlina: Premeteno se izvil je iz zanke.
Don Ottavio: Prijatelji, po teh glasnih zločinih
najbrž dvoma ni več, da prav don Juan
je resnični morilec očeta done Ane...
Tu notri v hišo se za hipec potrudite,
jaz medtem uravnam vse, kot je treba.
Še tole uro maščeval bom krivico,
saj je moja dolžnost dognati pravico!

Tiho se k nji podajte
tolažit jo gorja,
z lica ji tam skušajte
pregnati sled solza!
S srcem, od srda vnetim,
grem maščevat nje rane,
ker le, če jo osvetim,
rešena bo gorja! (*vsi odidejo*)

Sedma slika

(Ograjeno pokopališče. Med kipi pokojnih vitezov je tudi kip komturja)

11. prizor

- Don Juan: Ha, ha, ha, ha! Ta je dobra!
Sedaj naj kar me iščejo!
Kako je jasno! Bolj svetlo kot podnevi!

Kot nalašč za ponočni lov
za nedolžnimi dekleti!
Je pozno? (*pogleda na uro*)
Na polnoč se pomika.
Zelo me ima, da izvem,
kako se je končala zadeva
Leporellova z Dono Elviro?
Če le pamet je rabil...!

Leporello: (*izza zida*): Navsezadnje se res bom izpozabil!

Don Juan: I, glej ga! Ej, Leporello!

Leporello: Kdo me kliče?

Don Juan: Ne poznaš več gospoda?

Leporello: Hudič ga naj pobere!

Don Juan: Kaj si rekel?

Leporello: Ah, to ste vi!? Oprostite!

Don Juan: Si poparjen?

Leporello: Zaradi vas bi bil skoraj zmrcvarjen.

Don Juan: I no, mar ni to častno, če izdihneš za me?

Leporello: Gospod, hvala lepa!

Don Juan: Že prav, že prav! Nu, brž!
Imam novice, da boš strmel.

Leporello: A kaj počenjate tu?

Don Juan: Le pridi, vse izveš!
Različne dogodivščine,
ki prebil sem medtem jih sto in eno,
ti izpričam kdaj drugič:
zdaj ti povem le tisto najbolj osoljeno!

Leporello: Spet babja zgodba!

Don Juan: I kajpak! Srečam devojko;
lepo, mlado in vitko,
ki je šla tam po poti.
Pa vrag me zmoti,
da zgrabim jo čez pas;
tedaj me pahne, a takoj se spet vrne.
Kaj misliš, s kom me zamenjala je v temi?

Leporello: Kaj jaz vem!

Don Juan: Z Leporellom.

Leporello: Z menoj?

Don Juan: S teboj!

- Leporello: Prekrasno!
- Don Juan: Pogladi me prav ljubko po roki...
- Leporello: Nu, vedno lepše!
- Don Juan: ...me poboža, objame...
»Dragi moj Leporello! Leporello moj dragi!«
Tedaj mi šine, da je najbrže tvoja...?
- Leporello: Vrag naj vas vzame!
- Don Juan: Izkoristim pomoto... A končno
me le prepozna, zavpije, prikliče ljudstvo,
jaz se naglo obrnem
ter dirjam, dirjam
in čez obzidek brž se semkaj zvrnem.
- Leporello: In vse to mi poveste takole ravnodušno?
- Don Juan: Zakaj ne?
- Leporello: A če ženska bila bi moja žena?
- Don Juan: *(se glasno zasmije)*: Toliko bolje!
- Komturjev kip: Ne boš se več smejal
jutri ob zori!
- Don Juan: Kdo je to rekel?
- Leporello: Ah, nesrečna duša tuli skozi veter,
ki vas pozna do jeter!
- Don Juan: Molči, tepec! Kdo je tu? Kdo je tu?
- Komtur: Predrznež ti ničev,
o, ne budi mrličev!
- Leporello: Saj sem rekel!
- Don Juan: To bo nekdo od zunaj,
ki iz me se norčuje.
Glej, glej, če se ne motim,
ni to kipec komturja?
Daj, prečitaj oni napis!
- Leporello: Oprostite... a nisem vajen čitati
ob svitu blede lune.
- Don Juan: Čitaj, pravim!
- Leporello: *(čita)*: »Tu čaka moja roka, da maščevala
zločin bo moje smrti...«
Ste čuli? O groza!
- Don Juan: Šaljivec stari, burkasti!
Reci mu, da k večerji
na dom ga drevi vabim!

- Leporello: Križan bog! Kaj ste blazni?
Poglejte, prosim, kak grozeče
bolšči mu v tmi pogled!
Kot živ je, kot da sliši
in bi rad spregovoril!
- Don Juan: Ubogaj brž, sicer te zakoljem
in vržem na smetišče!
- Leporello: Le počasi, gospod, zbiram besedišče!
- (Komturju): »O, strogi kip prevzvišeni
častitega komturja!...«
- (Juanu): Gospod! Že polt me kurja
obliva čez in čez!
- Don Juan: Podvizaj se, da ne pičim
pri priči te zares!
- Leporello: Ta muha trmoglava!
- Don Juan: O šala in zabava!
- Leporello: Drhtim že do ušes!
- Don Juan: Vesel bo tale ples!
- Leporello: (Komturju): »O, strogi kip prevzvišeni,
nastavite ušesa!...«
- (Juanu): O gospod, mraz me stresa,
poglejte, poglejte,
kako strmi sem čez!
- Don Juan: V prah te zmanem!
- Leporello: Ne, ne, že pristanem!
- (Komturju): »Gospod, v tej uri slabi,
ne jaz, gospod moj vabi
k večerji vas nocoj!...«
- (Juanu): Joj, joj, joj, mrazi me zima!
Gospod, strašilo kima!
- Don Juan: Nikarte ne budali!
- Leporello: Poglejte, poglejte,
ta starec se ne šali!
- Don Juan: In kaj naj ondi bo?
- Leporello: Kip s kamenito glavo
pokimal je: tako!
- Don Juan: (stopi pred kip): Govôri, če si pravi!
Mar prideš drevi?
- Komtur: Da!

- Leporello: Strah mi srce navdaja
in dih mi že zastaja!
- Don Juan: No, to bo stvar preslavna,
večerja s starcem zares zabavna!
Pripraviti vse pojdiva,
kreniva brž na pot!
- Leporello: Za božji čas, hitiva,
beživa brž od tod! (*odideta*)

Osmo slika

(Soba v hiši Done Ane)

12. prizor

- Don Ottavio: Pomiri se, predraga!
Le-ta zločinec bo kmalu kaznovan
za svoje grehe! Maščevana bo bol!
- Dona Ana: Moj oče... o groza!
- Don Ottavio: Sprijazni se z usodo, moje drago srce!
Ne joči, preljuba!
Tvoja grenka izguba
bo že jutri lahko nadomeščena:
to srce in ta roka ti ponujata srečo...
- Dona Ana: O bog, kaj ste rekli?
V tem bolečem trenutku!
- Don Ottavio: Nikar! Me hočeš li z odlašanjem novim
spet mučiti po sili?
Brezsrčna!
- Dona Ana: Brezsrčna? Ah ne, moj mili!
Nisem brezsrčna do tebe, ljubi moj,
saj sama željna sem čimprejšnje združitve!
A vendar, pomisli: rana moja je še živa,
in solze še pekoče!
Da pozabim vse to, res ni mogoče!

O, ne reci, moj predragi,
da brezsrčna sem jaz s teboj!
Tebi znane so moje rane,
in le ti zdravnik boš moj!
Čakaj, čakaj vsaj še malo,
da od ran ne umrem pekočih!

Kmalu sreče dan napoči
in tedaj gorja bo kraj! (*odide*)

Don Ottavio: Ah, za njo bom tja krenil:
naj z njo delim vse težke bolečine,
ker le tako jo nemara žalost mine! (*odide*)

Deveta slika

(Dvorana v Don Juanovi palači)

13. prizor

Don Juan: Glej no, glej, že miza čaka!
Dajte, godci, kar na delo!
Rad potrošim mošnjo celo,
če nocoj se razvedrim!

(*Leporellu*): Leporello, sem z dobrotami!

Leporello: Precej, precej, že hitim!

(*godci zaigrajo*)

Bravo! »Cosa rara!«

Don Juan: So ti všeč te melodije?

Leporello: Kot nalašč za čas gostije!

Don Juan: Tale gos je čudovita!

Leporello: (*zase*): To je višek apetita!
S tako naglico požira,
da od čuda kar strmim!

Don Juan: (*zase*): Izpod čela se ozira,
če škofijo mu pustim.

Leporello: To je višek apetita,
s kakšno naglico požira!

Don Juan: Naj mu vendar kaj pustim?

(*glasno*): Krožnik!

Leporello: Prosim!... (Od kod je tale glasba?)

Don Juan: Čašo piva!

To je divna tekočina!

Leporello: (*izmakne bedro*): Tu je gosje bedro mastno,
hlastno, hlastno, hlastno, hlastno,
hlastno v usta z njim!

Don Juan: (*zase*): Mož se baše veličastno!

Da ne vidim, naredim.

Leporello: (*zasliši melodijo iz »Figarove svatbe«*)

Tole pesem pa vsi že poznamo!

- Don Juan: Leporello!
- Leporello: (*s polnimi usti*): Kaj bi radi?
- Don Juan: Kaj le godeš, stara škrga?
- Leporello: Po zobeh me nekaj trga,
da res komaj govorim.
- Don Juan: Pa zažvižgaj, o lenuhar!
- Leporello: Če ne znam!?
- Don Juan: Ehe! (*najde pri njem kos gosi*)
- Leporello: Oprostite, oprostite:
tak odličen je vaš kuhar,
da težko perot pustim.

14. prizor

- Dona Elvira: (*vstopi*): Zadnjič usliši
mojo besedo,
v srce zapiši,
kar ti povem!
Vse ti odpuščam,
kar si mi storil,
če se spokoril
boš, ti rada odpuščam!
- Don Juan, Leporello:
Od kod? Zakaj?
- Dona Elvira: (*poklekne*): Nočem obetov
več ljubeznivih,
nočem lažnivih,
jalovih fraz!
- Don Juan: Čudim se. čudim,
kaj le želite?
Če vi klečite,
bom pa še jaz!
- Dona Elvira: Vi se še rogate
duši trpeči?
- Leporello: Človek bi zjokal se
ob taki nesreči!
- Don Juan: Vam da bi rogal se?
- Dona Elvira: Da, vi se rogate!
- Don Juan: Rogam, zakaj?
Povej, kaj bi rada?

- Dona Elvira: Pravico terjam!
- Don Juan: Smešno!
- Dona Elvira: Zakrknjenec! Poboljšaj se!
- Don Juan: Daj, da večerjam,
in če ti drago,
sezi še ti!
- Dona Elvira: V blatu zaduši se
lastne grehote,
krivec neusmiljeni
vsega gorja!
- Don Juan: Živele rožice
moške pohote,
grešne dobrotnice
tega sveta!
- Leporello: Če ga ne gane
njeno trpljenje,
je mož brez duše
in brez srca!
- Dona Elvira: *(stopi k vratom in jih odpre)*
Ah! *(prestrašena zbeži)*
- Don Juan, Leporello:
Zakaj je zakričala
in česa se je zbala?
- Don Juan: Daj, poglej, kaj je vzklík
ta nenavadni?
- Leporello: *(pogleda skozi vrata in se enako prestraši)* Ah!
- Don Juan: Že spet ta krik nenadni!
Leporello, kaj pa je?
- Leporello: Ah, gospod, gospod, gorje!
Ne hodite, prosim, tje!
Zunaj čaka
mož kamniti,
ah, od straha
ne morem stopiti!
O, da vidite prikazen
in da slišite njen stop:
cop, cop, cop, cop!
- Don Juan: Kaj blebečeš? Mar si blazen?
- Leporello: Cop, cop, cop, cop!
- Don Juan: Brez možgan si kakor snop!
(zasliši se trkanje)

Leporello: Čujte! Čujte!
 Don Juan: Nekdo trka! Odpri!
 Leporello: Ne morem!
 Don Juan: Odpri, pravim!
 Leporello: Ah!
 Don Juan: Odpri!
 Leporello: Ah!
 Don Juan: Šleva! Da straha te ozdravim,
 se podam odpirat sam!
 Leporello: Jaz od tod se brž odpravim
 in na varno zginem kam!

15. prizor

(Don Juan odpre vrata, v katerih se pokaže kip komturja)

Komtur: Kar si želel, se je zgodilo:
 jaz prišel sem na okrepcilo!
 Don Juan: Dasi nisem mislil resno,
 rad ponudim, kar imam!
 Leporello! Daj, poskoči,
 brž poglej še v peč in v lonec!
 Leporello: Ah, gospod, ah, gospod,
 tu obeh bo naju konec!
 Don Juan: Skoči, pravim!
 Komtur: Čakaj! Postoj!
 Ni mi namreč za hrano človeško,
 kar okusil sem mano nebeško!
 Nekaj drugega hočem od tebe:
 poravnati imava račun!
 Leporello: *(zase)*: Kakor šiba trepečem brez daha
 in od straha spreleta me mraz!
 Don Juan: Spregovôri, kaj hočeš, kaj terjaš ?
 Komtur: Dobro poslušaj, ker kratek je čas!
 Don Juan: Spregovôri, poslušam te jaz!
 Komtur: Danes sem jaz pri tebi,
 ali poznaš pravilo?
 Izjavi se, izjavi se:
 mar prideš jutri ti k meni?
 Leporello: Ojoj, ojoj, nima veliko časa!

- Don Juan: Za ceno strahopetstva
ne bom ostal doma!
- Komtur: Odgovôri!
- Don Juan: Sem že povedal!
- Komtur: Mar prideš?
- Leporello: Recite ne, recite ne!
- Don Juan: Sovražim strahopetnost,
kar sem dejal, velja!
- Komtur: V roko tedaj mi sezi!
- Don Juan: Seziva! (*mu da roko*) Ojoj!
- Komtur: No, kaj? (*ga drži za roko*)
- Don Juan: Kot led je tvoja dlan!
- Komtur: Blizu je tvoja ura,
izmoli miserere!
- Don Juan: Naj vrag tvoj kes pobere,
spravi se z njim od tod!
- Komtur: Izmoli svoj kes poslednji!
- Don Juan: Nikoli, starec bedni!
- Komtur: Izmoli ga!
- Don Juan: Ne!
- Komtur: Da!
- Don Juan: Ne! Ne!
- Komtur: Zamudil si svoj čas!
(*se vdre; od vseh strani bruhnejo ognjeni zublji; grmenje*)
- Don Juan: Kakšna neznanska groznica
vlila mi strah je v mišice!
Od kod ti zublji čudežni?
Od kod ta grom glasan?
- Zbor iz ozadja: Črna je tvoja duša!
Prišel je sodbe dan!
- Don Juan: Po meni ognji segajo,
srce in dušo begajo!
O strašna bol pekoča,
o strašni sodbe dan!
- Leporello: Kako obupno gleda!
Drhte mu lica bleda!
Kako kriči od groze!
Kakšen prizor strašan!

Zbor iz ozadja: Pridi! Pridi! Prišel je sodbe dan!
Don Juan: O groza! Sodbe dan! (*ga pogoltne ogenj*)
Leporello: (*poln groze*): Ah!

16. prizor

(*Dona Ana, Elvira, Zerlina, Don Ottavio, Masetto pridejo na oder*)

Vsi: Kje je ta zlikovec?
Kje licemernik?
Kakor nevernik
bo kaznovan!

Dona Ana: Kadar ga vklenemo
v težke verige,
tuge in brige
čas bo končan.

Leporello: Kaj bi iskali,
kaj bi snovali,
ko ga pogoltnil
grob je teman!

Vsi: Kako? Govôri!
Hitro, govôri,
hitro, no, zgani se!

Leporello: Ah, saj ne morem,
ah, saj ne morem!
V tresku in gromu,
nalik fantomu,
gost kameniti...
... ne tja stopiti!...
ondi pred vrati
zlodej pravcâti
s sabo ga v Sodome
dno je pobral!

Vsi: Sveta devica!

Leporello: Čista resnica!

Vsi: (*meneč Elviro*): Torej peklenšček
je njo pregnal?

Don Ottavio: Zdaj ko rana,
o moja draga,
je poslednja
maščevana,

reci, reci,
da bol končana
je, in kdaj
boš moja zdaj?

Dona Ana: O, nikarte me še ne snubi,
dokler žalnih dni ni kraj!
Kdor resnično mene ljubi,
ta se želji moji vdaj!

Dona Elvira: Med zidove samostanske
jaz umaknem se za živa.

Zerlina: Midva pa, Masetto mili,
na gostijo pohitiva!

Leporello: Jaz pa pojdem v oštarijo
boljšo službico iskat!

Vsi: A ta ženske sreče tat
naj v peklu se cvre tačas,
mi pa zbrani enodušno
si zapojmo tisto lušno,
staro pesmico na glas:

Greh je vsak
nekoč težak!
Kdor greši,
ga čaka kazen!
Mi ne gremo še narazen:
konec je za vse enak!

KONEC OPERE

Opomba: Besedilo je prepesnjeno po ediciji Breitkopf-Härtel, Leipzig, B. B. 2180 in je bilo za tisk ponovno nekoliko popravljenno. Prevod izvirnega besedila te edicije je skoraj popoln, prevajalec ni sprejel le nekaj neznatnih mest, ki se v vseh uprizoritvah običajno izpuščajo. Ohranil pa je v prevodu nekaj mest (n. pr. prizor in arijo *Dona Ana* na str. 144), ki se v nekaterih uprizoritvah včasih izvajajo, čeprav so bila v uprizoritvi ljubljanske Opere l. 1950 izpuščena. Prevajalec je tudi sprejel v prevod kakih 100 verzov iz prejšnjih prevodov, tako n. pr. v celoti Leporellovo arijo »Lepa dona« (str. 111), katere prevod izvira verjetno izpod peresa Otona Župančiča.

MOZART IN LJUBLJANSKA OPERA

1787. leta je Mozart sklenil v Pragi z Bondinijem pogodbo, da bo za 100 dukatov napisal novo opero. Z libretistom da Pontejem sta se odločila za staro snov, ki pa je prav takrat bila uprizorjena v Benetkah v novi priredbi. Bil je to »Kameniti gost« Giovanni Bertatija, izvajan kot karnevalska opera, ki jo je uglasbil Giuseppe Gazzaniga. Nastala je mojstrovina »Don Juan«. V njej je bila obsežena vsa zvičajnost gospodujočega viteza, ogorčenost njegovih ženskih žrtev, predrznost in šaljivost njegovega sluge in sila nadzemske pravičnosti.

Da Ponte se je spočetka naslonil povsem na Bertatija. (Tu lahko primerjamo obe »register« ariji!) Toda vsak stavek je formuliran učinkoviteje in bolj šaljivo, osebe je ostreje karakteriziral. Vendar je pri njegovem delu očitna Mozartova pomoč. (Brez Mozarta ne bi prišli v »register« arijo vrstici o zapeljani nedolžnosti, komponirani v skrivnostnem pianissimu.)

Še uspešnejša je Mozart—da Pontejeva omejitev števila oseb od deset na osem in pravzaprav ustvaritev donne Ane. Pri Bertatiju gre namreč Ana takoj po umoru očeta v samostan, v Mozartovem »Juanu« pa je poglobljena ženska oseba in prava protiigralka Don Juanu.

Mnogo je bilo preprirov o stilu te opere, ki jo danes nekateri predstavljajo vedro, drugi tragično, nekateri poudarjajo finalni sekstet, drugi ga izpuščajo itd. Mozart sam je v dnevniku to delo imenoval »opera buffa in due atti«.

Za nas je gotovo zanimivo dejstvo, da je bil »Don Juan« prva Mozartova opera, ki je bila uprizorjena na našem odru. Premiera pod vodstvom Nika Štrifofa in prof. Osipa Sesta je bila v Ljubljani 14. I. 1925. leta in je bila v isti sezoni izvajana osemkrat. Peli so: Juana Cvejič, Ano Frisekova, Ottavia Kovač, Komturja Zathy, Elviro Thalerjeva, Leporella Betetto, Masetta Zupan in Zerlino Lovšetova. V sezoni 1925/26 so izvajali »Juana« šestkrat, in to pod Štrifofom in Sestom v sledeči zasedbi: Balaban, Čaleta, Kovač, Rumpel, Thalerjeva, Betetto, Zupan, Lovšetova. Tudi v sezoni 1937/38 so dajali v Ljubljani »Juana« šestkrat, takrat v režiji in pod taktirko Mirka Poliča. Peli so: Primožič, Oljekopova, Gostič, A. Petrovčič, Vidalijeva, Betetto, Kolacio in Nonnija. Novo uprizoritev v letih 1943/44 sta pripravila dirigent Neffat in režiser Golovin v sledeči zasedbi: Popov, Heybalova, Lipušček, Lupša, Mlejnikova, Betetto, Dolničar in Patikova. Peli so opero desetkrat. V sezoni 49/50 je bila uprizorjena petkrat, vodila sta jo dirigent Leskovic in režiser Leskovšek, peli pa so: Smerkolj, Heybalova in Šimičeva, Brajnik in Lipušček, Lupša in A. Petrovčič, Bukovčeva in Polajnarjeva, Betetto in Korošec, Andrejev, Anžlovar in Langus, Patikova in Vidmarjeva.

Do zaključka lanske sezone je bil torej »Don Juan« v ljubljanski Operi izvajan petintridesetkrat.

»Figarova svatba« je bila druga v Ljubljani uprizorjena Mozartova opera. Premiera je bila 17. VI. 1926.

Beaumarchaisova »Mariage de Figaro« je l. 1784 prišla na pariški oder in našla odmev po vsej Evropi. Mozartu in da Ponteju ni bilo lahko ustvariti iz tega dela opero buffo. Toda zopet sta ustvarila mojstrovino, ki ji ne manjka socialnega poudarka, vedrosti in lepote. Vendar uspeh na Dunaju (1786) ni bil premočen; šele v Pragi je bil popoln.

Iz spominov irskega tenorja Kellyja, ki je v prvi izvedbi pel Basilia in Curzia, izvemo, da je bil Mozartu samemu iz te opere najljubši sekstet iz tretjega dejanja, v katerem se Bartolo in Marzelina razkrijeta kor oče in mati služabnika Figara. Bila sta karikaturi, toda zdaj postaneta resnična človeka.

resnična roditelja. V tem je bil Mozartu največji pomen »Svatbe«, ki po zaslugi da Pontejeve spretnosti in Mozartove veličine ne sodi več v opero buffo, temveč v muzikalno komedijo.

Mojstrsko je Mozart upodobil v glasbi grofovó jezo, ko si predstavlja služabnikovo srečo, katere pa sam, gospod, ne bo užival! Mojstrsko je upodobil žalost in odpuščanje grofice, ženskost in ljubeznivost Suzane in čustvenost Kerubina. (O Kerubinu je menda Kierkegaard izjavil, da je to don Juan v deški dobi: čustva do vsega ženskega spola v dveh nesmrtnih arijah!)

To delo kljub obsežni partituri ni utrujajoče. Res je sicer, da ob koncu nismo prepričani o bodoči grofičini zakonski sreči, vemo pa kljub temu, da nas je s »Svatbo« prenesel Mozart v resnični svet višje vedrine.

»Figarova svatba« je bila v naši Operi uprizorjena v sezonah 1925/26, 1926/27, 1939/40, 1940/41, 1947/48, 1948/49, 1949/50. Skupno dvainšestdesetkrat! V zadnji postavitvi (dr. Švara, Leskovšek) so peli: grofa Smerkolj, grofico Heybalova in Polajnarjeva, Suzano Otta, Patikova in Vidmarjeva, Figara Korošec, Kerubina Bukdóčeva, Marzelino Stritarjeva, Bartola Anžlovar, vrtnarja Langus in Andrejev, Barbko pa Neubergerjeva in Zakrajškova. Od prejšnjih zasedb moramo omeniti predvsem Janka kot grofa, Vidalijevo kot grofico, Betetta kot Figara in Heybalovo kot Kerubina.

V jeseni 1789 sta dobila Mozart in da Ponte od cesarja Jožefa II. naročilo za novo opero, katere snov naj bi bil resničen dogodek v krogih višje dunajske aristokracije: stava starega cinika in dveh častnikov, katerih poštene neveste naj bi postale nezveste v štiriindvajsetih urah, in sicer vsaka zaradi zaročenca druge...

Nastala je opera »Cosi fan tutte«.

Nobeno Mozartovo delo ni našlo toliko ugovorov, saj ga je odklonil tudi komponist »Fidelia«. Komponist »Lohengrina« pa je dejal, da je slabemu libretu nemogoče napisati dobro glasbo, ker je v operi drama moški, spočenjajoči element, glasba pa ženski, sprejemajoči.

Toda nedvomno je, da je da Pontejev libreto dober, in predvsem, da Mozartova glasba v tej operi ni prav nič slabša od glasbe v drugih operah. Saj je bil tedaj komponist na višku ustvarjanja, pisal je z veseljem in ljubeznijo. Če svojega dela ne bi cenil, ne bi povabil k operni vaji v svoje stanovanje in k prvi instrumentalni vaji v gledališče J. Haydna.

V Ljubljani je bila gornja opera uprizorjena v sezonah 1926/27 (petkrat) in 1930/31 (trikrat). Prva izvedba je bila 25. XII. 1926.

Kakor nastanek »Requiema«, je tudi nastanek »Carobne piščali« ovit v legende. Mozart naj bi bil s tem delom rešil igralca in libretista Schikanederja iz finančnih težav s tem, da bi mu Schikaneder napisal libreto. Mozart se je obotavljal, toda komponiral kljub temu. 1791. leta je bila opera postavljena na oder in uspeh je bil z vsako predstavo večji. Bivši študent in poznejši profesor mineralogije in kemije v dublinski univerzi, Metzler, ki je bil svoje čase tudi igralec v Schikanederjevi igralski skupini, je sicer trdil, da je on pisatelj in libretist te opere. Če je kakšna beseda v libretu res njegova, je to Taminov razgovor z govornikom, kajti njegova dikcija je nad Schikanederjevim povprečjem. Vendar je slabost libreta šamo v dikciji, v dramaturškem oziru pa je Schikanederjevo delo mojstrsko.

Uspeh opere pri prvih poslušalcih pa je imel tudi politične vzroke. Mozart in Schikaneder sta bila namreč prostozidarja in libretist je odkrito uporabljal v svojem libretu simbole prostozidarstva. (Prvemu tiskanemu libretu sta — redkost! — priložena dva bakrotiska. Eden predstavlja Schikanederja kot Papagena v pernatih obleki, drugi pa vrata v notranje prostore, velike pira-

nide s hieroglifi, peterokrako zvezdo, kotomerom, zidarsko žlico, peščno uro in zvrnjenimi stebri.) Tudi osebe v operi so predstavljale določene osebnosti. (Kraljica noči je bila Marija Terezija). Pod plaščem simbolike je bila »Carobna piščal« delo upora, tolažbe in upanja, ki jih predstavljajo Sarastro in njegovi svečniki.

Ljubljanska opera je »Carobno piščal« prvič uprizorila 22. XII. 1927. Muzikalno in režijsko je delo pripravil direktor Mirko Polič, peli pa so: Sarastro Betetto, Tamina Banovec, govornika Šubelj, prvega duhovnika Jelcnikar, drugega duhovnika Perko, Kraljico noči Davidova, Pamina Thalerjeva, prvo damo Majdičeva, drugo damo Mitrovičeva, tretjo damo Medvedova, prvega dečka Ribičeva, drugega dečka Ramsakova, tretjega dečka Španova, Papagena Janko, Papageno Poličeva, Monostatos Mohorič, prvega oboroženca Jarc in drugega oboroženca Vlah. V tej sezoni so »Carobno piščal« peli šestkrat, v sezoni 1928/29 petkrat. V sezoni 1944/45 je izvajal to delo operni studio sedemkrat. (Takrat so pod vodstvom M. Poliča nastopili tudi naši sedanji solisti Korošec, Franc, Smerkolj, Langus, Reboljeva, Patikova, Brajnik, Strukelj, Zakrajšková, Neubergerjeva in tajnik Rebolj.)

Mozart je za svojo opero »Beg iz Seraja« uporabil Bretznerjevo dramo »Belmont in Konstanca«. Popravil jo je s pomočjo Gottlieba Stefanieja, dunajskega igralca, ki je Dunajčane zalagal z vsemi mogočimi prevodi in odrskimi deli.

Dunajčani so zahtevali mnogo več glasbe, umetnosti petja in orkestralne polnosti od severnih Nemcev. In Mozart jim je to dajal. »Prelepo za naša ušesa in silno mnogo not«, je baje dejal Jožef II. po premieri 16. VI. 1782. Mozart pa je odgovoril: »Prav toliko, kolikor je potrebno!«

Mozartova največja stvaritev v tem delu je lik Osmina, ki ni karikatura, temveč prav tako realističen kot Falstaff. Surov, žolčen, neskončno komičen kot prijatelj vina in žensk, toda tudi neskončno nevaren. Mozart ga je z glasbenimi prijemi stopnjeval do pravih izbruhov neva in sadizma.

Čudovit je kvartet. Vaudeville na koncu bi morda vsak komponist postavil v polni harmoniji, toda Mozart je hotel, da ga izpolni poslednji Osminov izbruh jeze. Tej dramatičnosti odgovarja bolj ko drugod razgibanost orkestra. V tem delu je komponist dosledno sledil vzpodbudam, ki jih nudi tekst in ustvaril pristrčno, živo in šaljivo umetnino. Vendar nobena od ostalih njegovih opernih partitur ni tako polna črt in sprememb in za nošeno drugo operno delo ni potreboval toliko časa: skoraj celo leto.

20. II. 1929. je bila v ljubljanski Operi prva izvedba »Bega iz Seraja«. Režiral in dirigiral je Polič, izvajali pa so opero: Drenovec (Selim paša), Popovičeva (Kostanca), Ribičeva (Blonda), Banovec (Belmonte), Kovač (Pedrillo), Rumpel (Osmin). V sezoni 1928/29 so to delo peli petkrat, v sezoni 1942/43 pa šestkrat.

Tako je torej ljubljanska Opera uprizorila od svojih početkov do danes pet Mozartovih oper, ki so bile izvajane do konca lanske sezone: »Don Juan« petintridesetkrat, »Figarova svatba« dvainšestdesetkrat, »Cosi fan tutte« sedemkrat, »Carobna piščal« osemnajstkrat (vštevši operni studio) in »Beg iz Seraja« enajstkrat. (Skupno stoštiriinšestdeset predstav).